Ton Eimers
Annet Jager

ROC Nijmegen
in de regio

Regionale analyse deelnemerspotentieel

beroepsonderwijs arbeidsmarkt

ROC NIJMEGEN IN DE REGIO

ROC Nijmegen in de regio

Regionale analyse deelnemerspotentieel

Ton Eimers
Annet Jager

Nijmegen, 3 september 2010

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK DEN HAAG

T. Eimers
A. Jager

ROC Nijmegen in de regio. *Regionale analyse deelnemerspotentieel.*
Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt.
ISBN 978-90-77202-57-9
NUR 840

© 2010 Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt te Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

1. Marktaandeel en toekomstig deelnemerspotentieel ROC Nijmegen 1
   - 1.1 Regionale spreiding deelnemers ROC Nijmegen 1
   - 1.2 Marktaandeel ROC Nijmegen 3
   - 1.3 Prognose ontwikkeling doelgroep 6

2. Strategische positie en marktontwikkelingen 9
   - 2.1 Kwantitatieve en kwalitatieve marktontwikkeling 9
   - 2.1 Verwachte ontwikkeling in de doorstroom naar ROC Nijmegen 12
   - 2.2 Keuzemotieven en beeldvorming over ROC Nijmegen 14
   - 2.3 Samenwerking van ROC Nijmegen met de vmbo-scholen 17
   - 2.4 De strategische positie van ROC Nijmegen in de regio 19
   - 2.5 Conclusies 25

Bijlagen 27

1. Marktaandeel en toekomstig deelnemerspotentieel ROC Nijmegen

1.1 Regionale spreiding deelnemers ROC Nijmegen

Voor de bepaling van het deelnemerspotentieel van ROC Nijmegen is gebruik gemaakt van de gegevens van de instelling zelf. Het betreft bekostigde deelnemers van het studiejaar 2009-2010 van de beroepsopleidingen die voor 1 oktober 2009 zijn ingeschreven, uitgezonderd deelnemers van de zogenaamde maatwerktrajecten[1].

Binnen het deelnemersbestand van het ROC is allereerst gekeken naar de woongemeente van de deelnemers. De huidige deelnemers van het ROC komen uit 138 gemeenten verspreid over het gehele land. Een klein deel (1 procent) van de deelnemers komt uit Duitsland.

Ter bepaling van de onderzoeksregio ten behoeve van deze rapportage is vervolgens gekeken naar de gemeenten uit welke ROC Nijmegen als geheel naar verhouding de meeste deelnemers heeft. Het betreft gemeenten waarvan minimaal 1 procent van alle deelnemers van het ROC Nijmegen afkomstig is.

Het gaat om de volgende gemeenten:
- de gemeente Nijmegen;
- de gemeenten uit het zuidelijk deel van de stadsregio Arnhem-Nijmegen grenzend aan Nijmegen: Wijchen, Beuningen, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Ubbergen, Mook en Middelaar;
- de gemeenten uit het midden van de stadsregio Arnhem-Nijmegen grenzend aan Nijmegen: Lingewaard en Overbetuwe;
- de gemeente Arnhem in het noorden van de stadsregio Arnhem-Nijmegen;
- de regio Maas en Waal met de gemeenten Druten en West Maas en Waal;
- de gemeenten in het noord-oosten van Brabant: Boxmeer, Cuijk, Grave, Sint Anthonis, Mill en Sint Hubert en Oss;
- de gemeenten in het noorden van Limburg: Gennep, Bergen (L.), Venray en Venlo.

1 Deze deelnemers zijn niet in de analyse opgenomen omdat het veelal oudere deelnemers zijn die niet uit de omliggende regio komen.
Het databestand is van d.d. 28-01-2010.

Overzicht 1 geeft een overzicht van deze gemeenten en hoeveel deelnemers het ROC uit de betreffende gemeenten heeft. Veruit de meeste deelnemers van het ROC komen uit de gemeente Nijmegen.

Overzicht 1.1 – Woongemeenten van deelnemers ROC Nijmegen

Woongemeente	Aantal deelnemers	% van totaal deelnemers
Nijmegen	2492	28%
Wijchen	683	8%
Beuningen	555	6%
Boxmeer	421	5%
Groesbeek	392	4%
Cuijk	344	4%
Gennep	304	3%
Druten	293	3%
Venray	283	3%
Oss	268	3%
Lingewaard	255	3%
Overbetuwe	225	3%
Heumen	214	2%
Bergen (L.)	168	2%
Grave	167	2%
Arnhem	156	2%
West Maas en Waal	155	2%
Millingen aan de Rijn	155	2%
Ubbergen	141	2%
Sint Anthonis	133	1%
Mook en Middelaar	123	1%
Mill en Sint Hubert	95	1%
Venlo	84	1%
Totaal gemeenten	8106	91%
Totaal deelnemers	8948	100%

Specifieke overzichten met aantallen deelnemers voor de locatie Boxmeer en Druten zijn opgenomen in de bijlage. In de bijlage is tevens een geografische weergave van de regionale spreiding van de woongemeenten opgenomen.

1.2 Marktaandeel ROC Nijmegen

Het marktaandeel van ROC Nijmegen wordt bepaald in een aantal stappen.
Eerst wordt gefocust op jongeren in de leeftijd tot en met 22 jaar. Het grootste deel van de mbo-deelnemers bevindt zich in deze leeftijdsgroep. Bij het ROC Nijmegen betreft het 88 procent van de deelnemers in studiejaar 2009-2010.[2]
Vervolgens wordt gekeken naar de bevolkingscijfers van de hiervoor genoemde gemeenten. Hierbij is gebruik gemaakt van bevolkingscijfers van het CBS.[3] Overzicht 1.2 geeft het totaal aantal inwoners en de het aantal inwoners in de leeftijd 15 t/m 22 jaar.
Om het marktaandeel verder te kunnen bepalen is het nodig om aantal mbo-deelnemers in de leeftijd 15 t/m 22 jaar in de afzonderlijke gemeenten te vergelijken met het aantal mbo-deelnemers van ROC Nijmegen in dezelfde leeftijdsgroep. Voor het bepalen van het aantal mbo-deelnemers is gebruik gemaakt van onderwijsdeelname cijfers van het CBS.[4]

Het marktaandeel van het ROC is het percentage mbo-deelnemers van het totale aantal mbo-deelnemers in de betreffende gemeenten. De gegevens zijn opgenomen in overzicht 1.2.

2 Op basis van hun leeftijd op 1 januari 2009.
3 http://statline.cbs.nl
4 http://statline.cbs.nl

Overzicht 1.2 – Bepaling marktaandeel mbo-deelnemers leeftijd 15 t/m 22 jaar[5]

	Bevolking 2009		Mbo-deelnemers studiejaar 07-08		Mbo-deelnemers ROC Nijmegen studie-jaar 09-10	Marktaandeel ROC Nijmegen
Gemeente	Totaal	15 t/m 22 jaar	15 t/m 22 jaar	Aandeel MBO deelne-mers t.o.v. bevolking 2008	15 t/m 22 jaar	15 t/m 22 jaar
Arnhem	145574	14559	3688	26%	127	3%
Bergen (L.)	13402	1272	425	34%	156	37%
Beuningen	25304	2522	704	28%	490	70%
Boxmeer	28609	2625	788	31%	377	48%
Cuijk	24309	2114	581	28%	314	54%
Druten	18102	1668	488	30%	278	57%
Gennep	17101	1466	433	30%	288	67%
Grave	12673	1179	329	29%	143	43%
Groesbeek	18981	1744	453	27%	355	78%
Heumen	16623	1512	335	23%	187	56%
Lingewaard	45084	3892	1072	28%	229	21%
Mill en Sint Hubert	11027	969	313	32%	92	29%
Millingen aan de Rijn	5857	565	174	31%	137	79%
Mook en Middelaar	8040	664	160	24%	112	70%
Nijmegen	161817	20725	2976	15%	2083	70%
Oss	77097	7306	2073	28%	240	12%
Overbetuwe	45097	4050	1109	28%	210	19%
Sint Anthonis	11786	1167	388	34%	120	31%
Ubbergen	9366	741	127	18%	122	96%
Venlo	91467	8418	2349	28%	77	3%
Venray	39224	3627	1212	34%	261	22%
West Maas en Waal	18374	1617	510	32%	147	29%
Wijchen	39948	3670	1005	28%	602	60%
Totaal Gemeenten	884862	88072	21692	25%	7147	33%

5 De onderwijsdeelname cijfers van het CBS zijn gebaseerd op studiejaar 2007/2008. De cijfers voor dit studiejaar zijn voorlopig. Deze cijfers zijn vergeleken met CBS bevolkingscijfers van 2008. De onderwijsdeelname cijfers van het ROC zijn gebaseerd op studiejaar 2009/2010. Deze cijfers van het ROC zijn vergeleken met CBS bevolkingscijfers van 2009. De 'woongemeente' beschrijft de groep leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs die op 1 oktober van het school- en/of studie-jaar in de betreffende gemeente woont. Binnen genoemd studiejaar gaat het om de leeftijd op 1 januari.

Overzicht 1.3 – Marktaandeel ROC Nijmegen mbo-deelnemers leeftijd 15 t/m 22 jaar, per gemeente[6]

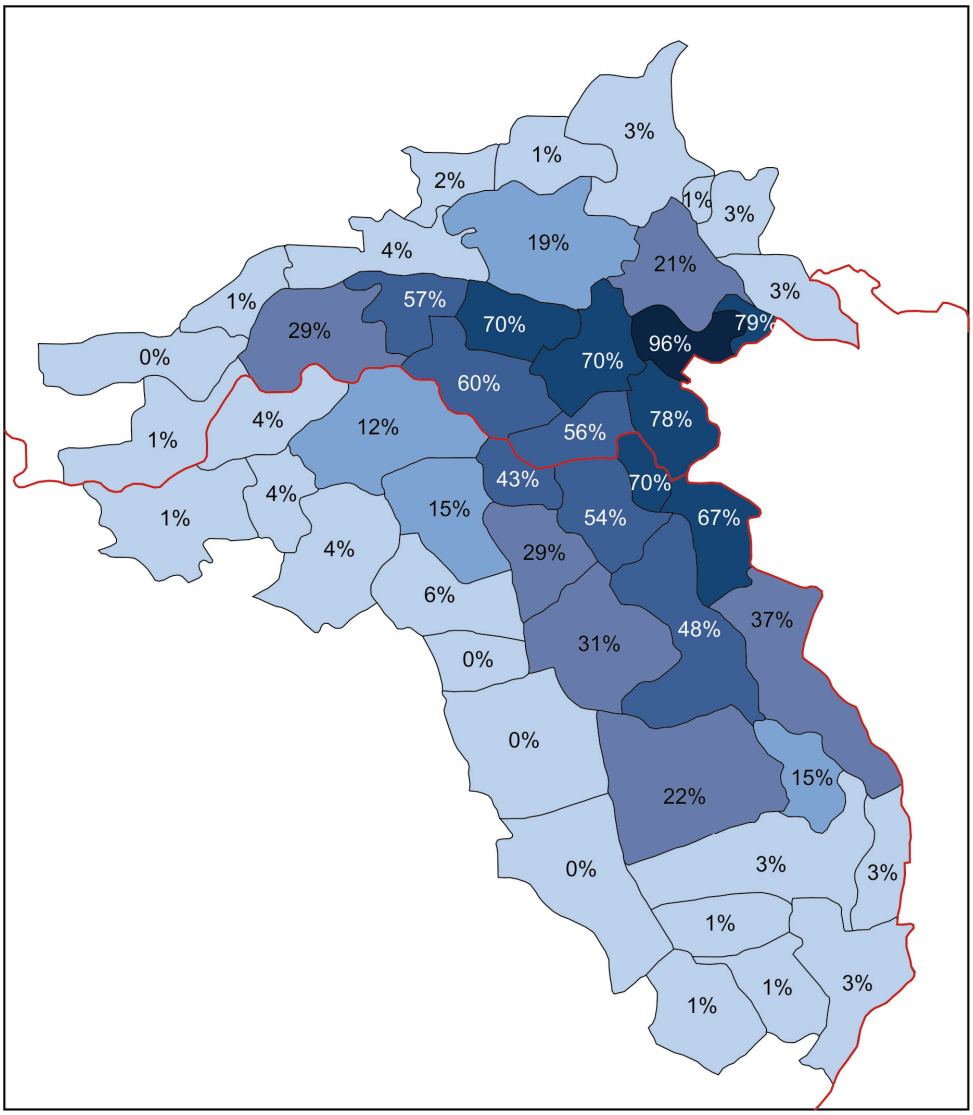

6 Volgens gemeentelijke indeling 2009. Bron kaart: http://statline.cbs.nl

Het marktaandeel van het ROC Nijmegen onder 15 t/m 22 jarige mbo-deelnemers per gemeente is grafisch weergegeven in overzicht 1.3.

Het marktaandeel van het ROC Nijmegen is het grootst in de gemeenten Nijmegen, de omliggende gemeenten uit het zuidelijk deel van de stadsregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de gemeenten Wijchen en Heumen, en de noord Limburgse gemeenten Gennep. Het marktaandeel in de gemeente Ubbergen ligt boven de negentig procent.

In het algemeen geldt, dat hoe verder de gemeenten van Nijmegen af liggen, hoe kleiner het marktaandeel van het ROC is. De concurrentie met andere ROC's in deze gemeenten is groter.
In de gemeenten ten noorden van Nijmegen, Overbetuwe en Lingewaard, die geografisch gezien grenzen aan de gemeente Nijmegen, is het marktaandeel beduidend lager dan het marktaandeel in de omliggende gemeenten ten zuiden van de Waal. Let marktaandeel van ROC Nijmegen in die gemeenten ligt op ongeveer 20 procent.

Ook voor de aan de 23 gemeenten grenzende gemeenten is het marktaandeel bepaald (zie overzicht B.1.3 in de bijlage). In de gemeenten Meerlo-Wanssum en Landerd kent het ROC Nijmegen een marktaandeel van 15 procent. In Uden is het marktaandeel 6 procent. In de overige gemeenten is het aandeel lager dan 5 procent.

1.3 Prognose ontwikkeling doelgroep

Als uitgangspunt voor de berekening van het toekomstige potentieel van ROC Nijmegen wordt gekeken naar de prognoses van ontwikkeling van de bevolking in de leeftijd 15 t/m 22 jaar. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de PRIMOS bevolkingsprognose 2009. Uitleg over PRIMOS is opgenomen in de bijlage.
De bevolkingsprognose voor de jaren 2010, 2015, 2020, 2025 en 2030 voor de betreffende gemeenten is opgenomen in de bijlage (overzicht B.1.4).

De prognose van het toekomstige aantal deelnemers wordt op basis van deze bevolkingsprognose berekend. Uitgangspunt is de veronderstelling dat het relatieve aandeel deelnemers van het ROC ten opzichte van de bevolking – het marktaandeel - gelijk zal blijven (zie hiervoor overzicht 1.2).
De prognose van het toekomstige aantal deelnemers wordt berekend door het relatieve aandeel deelnemers van het ROC ten opzichte van de bevolking te vermenigvuldigen met de prognose cijfers van de bevolking.
Het geprognosticeerde aantal deelnemers en de procentuele krimp of groei ten opzichte van het studiejaar 2009-2010 zijn opgenomen in overzicht 1.4.

Overzicht 1.5 – Prognose van groei en afname deelnemers ROC in de leeftijd 15 t/m 22 jaar per gemeente[7]

Gemeente	Deeln. ROC 2009-2010	Prognose deelnemers ROC					Prognose groei/krimp tov studiejaar 2009-2010				
		2010	2015	2020	2025	2030	2010	2015	2020	2025	2030
Arnhem	127	126	125	131	133	134	-1%	-2%	3%	5%	6%
Bergen (L.)	156	159	149	137	117	101	2%	-4%	-12%	-25%	-35%
Beuningen	490	501	495	469	400	343	2%	1%	-4%	-18%	-30%
Boxmeer	377	388	411	387	330	294	3%	9%	3%	-12%	-22%
Cuijk	314	319	352	350	305	273	2%	12%	11%	-3%	-13%
Druten	278	283	315	338	310	276	2%	13%	21%	12%	-1%
Gennep	288	287	288	283	266	250	0%	0%	-2%	-8%	-13%
Grave	143	145	160	154	140	128	1%	12%	7%	-2%	-10%
Groesbeek	355	358	353	362	329	308	1%	-1%	2%	-7%	-13%
Heumen	187	186	191	186	152	132	-1%	2%	-1%	-19%	-29%
Lingewaard	229	227	228	244	230	206	-1%	0%	7%	0%	-10%
Mill en Sint Hubert	92	101	105	102	98	91	10%	15%	11%	7%	-2%
Millingen aan de Rijn	137	131	124	139	118	100	-5%	-9%	1%	-14%	-27%
Mook en Middelaar	112	120	123	132	109	88	7%	10%	18%	-3%	-21%
Nijmegen	2083	1998	1938	1908	1855	1859	-4%	-7%	-8%	-11%	-11%
Oss	240	245	253	256	234	221	2%	5%	7%	-3%	-8%
Overbetuwe	210	213	228	236	210	180	1%	8%	12%	0%	-14%
Sint Anthonis	120	120	122	118	101	87	0%	2%	-2%	-16%	-27%
Ubbergen	122	126	135	137	119	111	3%	10%	13%	-3%	-9%
Venlo	77	78	73	71	70	70	1%	-5%	-8%	-9%	-9%
Venray	261	260	268	259	215	194	0%	3%	-1%	-18%	-26%
West Maas en Waal	147	153	161	162	135	122	4%	9%	10%	-8%	-17%
Wijchen	602	615	621	637	580	511	2%	3%	6%	-4%	-15%
Totaal Gemeenten	7147	7130	7155	7181	6731	6396	0%	0%	0%	-6%	-11%

Overzicht 1.5 laat het geprognosticeerde aantal deelnemers en de procentuele krimp of groei ten opzichte van het studiejaar 2009-2010 zien voor de jaren 2010, 2015, 2020, 2025 en 2030.

Het overzicht laat zien dat op basis van deze prognose het totale aantal deelnemers van ROC Nijmegen uit de betreffende gemeenten ten opzichte van het huidige aantal deelnemers tot 2020 stabiel zal blijven. Daarna wordt een krimp van het aantal deelnemers verwacht, oplopend tot 11 procent minder deelnemers ten opzichte van het studiejaar 2009-2010.

7 Bron: Bevolkingsprognose, Primos 2009. Groei en krimp van 5 procent of meer zijn gemarkeerd.

Bij een gelijk blijvend marktaandeel van ROC Nijmegen in de genoemde gemeenten neemt tussen 2010 en 2030 het aantal deelnemers van 15 t/m 22 jaar af met 11 procent, ofwel met 751 deelnemers.

De prognoses van het aantal deelnemers per gemeente lopen uiteen. Arnhem is de enige gemeente waarbij op langere termijn nog een lichte stijging wordt verwacht van het aantal deelnemers. Het aantal deelnemers uit Nijmegen, de gemeente die nu veruit het meeste aantal deelnemers levert, neemt al in 2015 substantieel af.
Het aantal deelnemers uit Druten en Mill en Sint Hubert zal naar verwachting de komende jaren toenemen waarna verwacht wordt dat in 2030 weer terug gekeerd wordt naar de situatie in het schooljaar 2009-2010.
Voor de gemeenten Bergen (L.), Beuningen, Boxmeer, Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Sint Anthonis en Venray wordt in 2030 ten opzichte van het huidige studiejaar 2009-2010 een daling van meer dan 20 procent deelnemers verwacht.

Een overzicht van de prognose van de procentuele groei en afname per periode is opgenomen in de bijlage.

Vergelijking met andere prognoses
Verschillende instanties maken gemeentelijke bevolkingsprognoses. Naast de jaarlijkse Primosprognose van ABF-Research wordt door het Centraal Bureau voor de statistiek (CBS) in samenwerking met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een tweejaarlijkse gemeentelijke bevolkingsprognose gemaakt. Door de provincies Gelderland, Brabant en Limburg worden eigen bevolkingsprognoses gemaakt. De gemeenten Nijmegen en Arnhem maken ook hun eigen prognoses.
Door verschillende aannames – o.a. waar het gaat om woningbouwvoorspellingen - en methodiek kunnen de resultaten van de diverse prognoses uiteenlopen.

In de bijlage is overzicht B.1.6 opgenomen waarin de Primosprognose wordt vergeleken met de prognoses van het CBS en de provincies.
Over het totaal genomen zijn de prognoses van het CBS/PBL en van de Provincies iets positiever dan de prognose van Primos 2009. Volgens deze twee prognoses is er sprake van een iets lichtere daling van het de bevolking – en dus ook deelnemers van het ROC – in 2030 ten opzichte van het huidige studiejaar 2009-2010 in vergelijking met prognoses van Primos.
Verschillen tussen prognoses op gemeentelijk niveau zijn echter pregnanter.

2. Strategische positie en marktontwikkelingen

2.1 Kwantitatieve en kwalitatieve marktontwikkeling

In het vorige hoofdstuk hebben we laten zien hoe het marktpotentieel van ROC Nijmegen zich ontwikkelt in de komende jaren als gevolg van demografische veranderingen in het voedingsgebied. Nijmegen is veruit belangrijkste gemeente in het voedingsgebied van het ROC. Daarnaast zijn er een twaalftal gemeenten die eveneens een substantieel aantal deelnemers leveren.

Gemeente	Aantal deelnemers ROC Nijmegen	Marktaandeel ROC Nijmegen (%)
Nijmegen	2.492	70
Wijchen	683	60
Beuningen	555	70
Boxmeer	421	48
Groesbeek	392	78
Cuijk	344	54
Gennep	304	67
Druten	293	57
Venray	283	22
Oss	268	12
Lingewaard	255	21
Overbetuwe	225	19
Heumen	214	56

Uit het overzicht blijkt dat een hoog aantal deelnemers uit een gemeente vaak, maar niet altijd, samen gaat met een hoog marktaandeel in die gemeente. Het valt op dat gemeente in het noorden (Lingewaard, Overbetuwe) en in het zuiden (Oss, Venray) weliswaar een flink aantal deelnemers leveren, maar dat ROC Nijmegen daar een relatief klein aandeel van het potentieel aan mbo-deelnemers trekt. Voor een beter begrip van de strategische positie van ROC Nijmegen is het nodig om een nadere, meer kwalitatieve analyse te maken van het voedingsgebied. Daarbij kijken we ook naar de rol die andere mbo-instellingen spelen in de verdeling van de markt.

De prognose op basis van demografische ontwikkelingen geeft een beeld van de toekomstige deelnemersaantallen van het ROC voor de komende decennia. De veronderstelling daarbij is dat het marktaandeel van het ROC gelijk blijft. Of dat zo is, is

afhankelijk van uiteenlopende factoren. Keuzeprocessen bij jongeren en hun ouders en de adviezen die vmbo-scholen daarbij geven, vormen een essentiële factor. Om zicht te krijgen op deze keuzeprocessen is een enquête uitgevoerd onder decanen van scholen in het voedingsgebied van ROC Nijmegen. Er hebben 23 scholen deelgenomen aan de enquête.

Voor de analyse hebben we de scholen verdeeld in twee groepen, namelijk twaalf scholen die in het kernvoedingsgebied liggen van het ROC. Het gaat om scholen uit gemeenten waar ROC Nijmegen een marktaandeel heeft van boven de vijftig procent: Nijmegen, Groesbeek, Wijchen en Gennep. Deze scholen noemen we in het vervolg van de rapportage de 'kerngebiedscholen'.
Daarnaast zijn er elf scholen die in meer of minder mate in de rand van het voedingsgebied liggen. Voor de analyse is het onderscheid relevant, omdat de scholen in het kerngebied voor het ROC een andere, belangrijkere betekenis hebben dan de scholen daarbuiten.

In het onderstaande overzicht worden de scholen genoemd met per school de leerwegen vmbo en het percentage van de vmbo-leerlingen dat doorstroomt naar ROC Nijmegen. De cijfers zijn afkomstig van de decanen van de scholen.

School	Gemeente	Leerwegen vmbo	Naar ROCN (%)
Kerngebiedscholen			
Canisius College (Goffertweg)	Nijmegen	BKGT	65
Citadel College	Nijmegen	BKT	- [8]
Elzendaal College	Gennep	BKGT	50
Helicon Groenschool	Nijmegen	BKG	40
Kandinsky College (Malderburcht-straat)	Nijmegen	T	60
Kandinsky College (Hatersteweg)	Nijmegen	BK	70
Maaswaal College	Wijchen	BKGT	60
Mondial College (Lindeholt)	Nijmegen	T	80
Mondial College (Streekweg)	Nijmegen	BKGT	80
Montessori College (Groesbeek)	Groesbeek	BKGT	85
NSG	Nijmegen	T	50
St. Jorisschool	Nijmegen	KT	75
Randgebiedscholen			
SG Stevensbeek	St. Anthonis	BKGT	35
Merlet College	Grave	BKGT	34
Overbetuwe College	Elst	T	25
Het Hooghuis (Ravenstein)	Oss	BKGT	12
Maarten van Rossem	Arnhem	BKGT	10
Mondriaan College	Oss	T	10
Het Hooghuis (Oss)	Oss	GT	5
VMBO 't Venster	Arnhem	BKGT	5
Blariacum College	Venlo	BKGT	3
Valuascollege	Venlo	BK	2
Arentheem College	Arnhem	BKGT	0

In dit tweede hoofdstuk kijken we allereerst naar de verwachte ontwikkelingen in de doorstroomcijfers van de vmbo-scholen naar ROC Nijmegen. We zoomen nader in op de keuzemotieven van vmbo-leerlingen en de beeldvorming over ROC Nijmegen. De keuze voor ROC Nijmegen wordt mede bepaald door de samenwerking die het ROC heeft met de betreffende vmbo-scholen. Daarom is aan de decanen in het onderzoek gevraagd hoe zij de samenwerking beoordelen. Tot slot maken we een strategische

8 Het Citadel College in Nijmegen-noord is een nieuwe school, die op het moment van onderzoek nog geen uitstroom van gediplomeerde leerlingen had. Wanneer er in het vervolg van de rapportage soms sprake is van 11, in plaats van 12 kerngebiedscholen, dan is het Citadel College buiten beschouwing gelaten.

analyse van het voedingsgebied van ROC Nijmegen, daarbij ook kijkend naar de positie van andere mbo-instellingen in de regio.

2.1 Verwachte ontwikkeling in de doorstroom naar ROC Nijmegen

De decanen in het onderzoek is gevraagd of zij verwachten dat het percentage leerlingen van hun school dat doorstroomt naar ROC Nijmegen in de komende jaren zal veranderen. Het algemene beeld is dat van stabiliteit. Niet alleen verwacht men weinig kwantitatieve verschuivingen, ook de keuzepatronen liggen relatief vast. Over de gehele linie verwacht men dat de doorstroompercentages gelijk zullen blijven - daarmee ook het marktaandeel van ROC Nijmegen. Tegen de achtergrond van dat algemeen stabiele beeld zijn er echter wel enkele kleinere verschuivingen te verwachten:

Veranderingen in het leerwegenaanbod van de vmbo-school beïnvloeden de doorstroom. De ene school ziet bijvoorbeeld wat groei in de gemengde leerweg ontstaan, terwijl een andere school juist de gemengde leerweg gaat afbouwen. De St. Jorisschool stopt met het aanbod van de kaderberoepsgerichte leerweg. Het Kandinsky College (Hatertseweg) ziet door de komst van de VM2-trajecten de doorstroom vanuit de basisberoepsgerichte leerweg afnemen.
Helicon Groenschool ziet een groeiende voorkeur voor leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg om voor ROC Nijmegen te kiezen.

Van een andere aard zijn de signalen van twee scholen (Maaswaal College en Kandinsky College, Malderburchtstraat), die een mogelijk dalende doorstroom naar ROC Nijmegen zien als gevolg van de negatieve publiciteit en ervaringen rondom het ROC. Het gaat, volgens de decanen, zowel om berichten in de pers, als om ervaringen die oud-leerlingen en ouders zelf hebben en die worden doorverteld aan potentiële ROC-deelnemers. We komen op dit punt hierna nog terug.

Het zal duidelijk zijn dat voor geen enkele vmbo-school ROC Nijmegen de enige uitstroombestemming is. Zelfs scholen met een doorstroompercentage van tachtig procent of meer zien hun leerlingen ook naar andere mbo-instellingen gaan. Traditioneel ligt de doorstroom naar ROC Nijmegen vanuit de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg hoger en van de gemengde en theoretische leerweg wat lager. Toch zien we ook binnen de scholen met (alleen) een T-aanbod grote verschillen:

School	Naar ROC Nijmegen (%)
Mondial College (Lindeholt)	80
St. Jorisschool	75
Kandinsky College (Malderburchtstraat)	60
NSG	50

De verschillen zijn voor een belangrijk deel terug te voeren op de aard en positionering van het vmbo-t binnen de school. Zo is het NSG een zogenaamde mavo-havo-vwo-school, terwijl het Mondial College het vmbo-t veel meer gericht heeft op doorstroom naar het mbo. Het relatief lagere doorstroompercentage naar ROC Nijmegen van bijvoorbeeld het NSG is niet zozeer het gevolg van doorstroom naar andere ROC's, maar van een hoge doorstroom naar het havo.

Overigens is er vanuit alle scholen in het kerngebied zeker ook doorstroom naar andere mbo-instellingen in de regio. In het onderstaande overzicht is per instelling aangegeven hoeveel (van de 11) kerngebiedscholen leerlingen 'leveren' aan die instelling.

Mbo-instelling	Aantal vmbo-scholen in kerngebied dat leerlingen 'levert'
ROC Rijn IJssel	10
ROC De Leijgraaf	8
AOC Helicon Opleidingen	7
ROC Koning Willem I College	4
ROC A12	3
AOC Citaverde	2
ROC Rivor	1
ROC Gilde Opleidingen	1

Als we kijken naar alle 23 scholen in het onderzoek dan springen er drie mbo-instellingen uit die (naast ROC Nijmegen) een groot bereik in de regio hebben: ROC Rijn IJssel (17 van de 23 scholen leveren leerlingen), AOC Helicon Opleidingen (14) en ROC De Leijgraaf (13).

In de strategische analyse, later in dit hoofdstuk, komen we terug op de positie van de andere mbo-instellingen in de regio. Op dit moment volstaan we met de constatering dat ROC Nijmegen, behoudens enkele kleinere bewegingen, een relatief vast marktaandeel heeft als het gaat om de uitstroom van het vmbo in de regio. Er worden geen grote verschuivingen verwacht. Een punt van aandacht is wellicht het signaal dat twee scholen afgeven als het gaat om negatieve beeldvorming en de invloed die de beeldvorming heeft op de keuze van leerlingen en ouders voor ROC Nijmegen. In de volgende paragraaf gaan we nader in op de keuzemotieven.

2.2 Keuzemotieven en beeldvorming over ROC Nijmegen

Vooraf is het goed om er op te wijzen dat de conclusies in deze paragraaf gebaseerd zijn op onderzoek onder decanen. Aan hen is gevraagd welke motieven leerlingen en ouders hebben om wel of niet voor ROC Nijmegen te kiezen. Het is een indirecte en daardoor mogelijk gekleurde manier om de keuzemotieven in kaart te brengen. Verwacht mag echter worden dat de decanen als geen ander kennis hebben van de manier waarop leerlingen en ouders kiezen en op de overwegingen die daarbij een rol spelen.
De vragen over de keuzemotieven zijn beantwoord door 22 scholen. Het Citadel College heeft, om eerder toegelichte reden, aan dit onderdeel niet deelgenomen.

Veruit het belangrijkste en doorslaggevende motief om voor ROC Nijmegen te kiezen is de nabijheid van de school voor de leerling. Van de 22 scholen noemen 18 de korte reisafstand/tijd als motief om voor ROC Nijmegen te kiezen. Veertien scholen noemen daarnaast ook de ligging van de school nabij de woonplaats van de leerling en de bereikbaarheid met openbaar vervoer. Leerlingen kiezen bijvoorkeur voor een school die het dichtst bij is.
Bij nadere beschouwing valt op dat deze keuze voor een school in de directe omgeving eigenlijk gebaseerd is op twee type overwegingen:

- Op de eerste plaats gaat het in belangrijke mate om traditionele, vaste keuzepatronen. "Leerlingen kiezen traditioneel voor Nijmegen." "Iedereen gaat naar Nijmegen." Het ROC is voor deze leerlingen en hun ouders de eerste en meest voor de hand liggende keuze. De school ligt nabij het woongebied. Wezenlijk is ook dat veel andere leerlingen, vrienden en vriendinnen, kiezen voor ROC Nijmegen. Veertien van de scholen in het onderzoek noemen de keuze van vrienden als meebepalend voor de beslissing van een leerling. Een goed voorbeeld van een school waar de keuze volgens dit patroon verloopt, is het Montessori College in Groesbeek. Niet alleen kiest 85 procent van de leerlingen voor ROC Nijmegen, het marktaandeel van het ROC onder jongeren van 15 t/m 22 jaar in Groesbeek bedraagt 78 procent.
- Op de tweede plaats heeft de nabijheid ook een meer praktische dimensie. Afstand speelt zoals gezegd een belangrijke rol. Als de leerling een goed (vervangend) aanbod heeft in de directe omgeving, dan zal dat bijna altijd de voorkeur hebben boven een verder weg gelegen aanbod. Dat is deels een door traditie bepaalde keuze, maar deels ook een praktische: de reistijd en vooral ook reiskosten spelen een grote rol. Verschillende respondenten in het onderzoek wijzen erop dat de reiskosten een forse drempel vormen voor leerlingen om gebruik te maken van een opleidingenaanbod dat verderaf gelegen is. Goede bereikbaarheid, bijvoorbeeld per openbaar vervoer, bepaalt mede het effect van afstand. Wonen in Arnhem en op school gaan in Nijmegen hoeft geen belemmering te zijn met de uitstekende - door scholen ook vaak als pluspunt genoemde - bereikbaarheid van ROC Nijmegen. De factor reiskosten doet dit effect echter voor een belangrijk deel weer teniet.

Het feit dat mbo-deelnemers geen OV-jaarkaart en studietoelage krijgen, beperkt hen in hun mobiliteit.

De factor nabijheid is zeer dominant in de keuze van leerlingen voor een vervolgopleiding. Later in dit hoofdstuk komen we te spreken op de succesvolle positie van het MBO College Maasvallei in Boxmeer. Met die vestiging heeft ROC Nijmegen een stevige voet aan de grond in het zuid-oostelijk deel van de regio. Het succes is voor een groot deel gebaseerd op het nabij kunnen aanbieden van opleidingen.
Toch blijkt uit het onderzoek ook dat nabijheid alleen geen voldoende voorwaarde voor succes is. De reacties op 'Boxmeer' laten zien dat het daarnaast ook gaat om een uitgekiend opleidingenaanbod: voldoende breed en aanvullend ten opzichte wat andere instellingen bieden. Vanzelfsprekend is ook de kwaliteit een wezenlijke factor: wanneer het nabij gelegen aanbod kwaliteitsproblemen heeft - of in elk geval dergelijke problemen de beeldvorming bepalen - dan kan nabijheid alleen niet voldoende blijken om de instroom vast te houden.

Als we kijken naar andere motieven om voor ROC Nijmegen te kiezen dan springt er één punt uit in positieve zin, namelijk het brede aanbod van opleidingen (genoemd door 13 van de 22 scholen). Ook het hebben van een aanbod dat anderen niet hebben wordt genoemd en dan met name in relatie tot de locatie Boxmeer.
Verder noemen zeven scholen de aantrekkelijke gebouwen en moderne faciliteit als een motief om voor ROC Nijmegen te opteren.

Opvallend is dat de positieve punten vooral betrekking hebben op de 'harde' kant van het onderwijs: het brede aanbod van opleidingen, gebouwen, faciliteiten, bereikbaarheid. Zaken die meer te maken hebben met het onderwijs zelf of het schoolklimaat komen niet naar voren. Het moet worden gezegd dat uit vergelijkbare onderzoeken blijkt dat dergelijke, meer inhoudelijke motieven over het algemeen een veel minder grote rol spelen dan de meer praktische. Daarin onderscheid ROC Nijmegen zich niet van andere scholen. Wat wel opvalt is dat de meer inhoudelijk factor erg sterk op de achtergrond staan. De volgende motieven om voor ROC Nijmegen te kiezen worden door geen of slechts één van de scholen genoemd:

- een goed kwaliteitsimago, goed bekend staan in de omgeving
- sfeer waarin leerlingen en docenten goed met elkaar omgaan
- veilige school met weinig criminaliteit en agressie
- school met discipline, orde en duidelijke regels
- kleinschalige school (niet te groot)
- school is innovatief bij de vormgeving van het onderwijs
- goede kwaliteit van de leerlingenbegeleiding
- duidelijke aandacht voor doorstroom naar het hbo

Met name de eerste aspecten, zoals kwaliteit, sfeer, grootschaligheid en veiligheid komen ook terug in de kritische opmerkingen die worden gemaakt over het ROC. Hoewel dergelijke opmerkingen komen van een minderheid van de respondenten sluiten ze aan bij het feit dat geen van de respondenten aspecten als kwaliteit of veiligheid noemen als reden om voor ROC Nijmegen te kiezen. Het gaat daarbij slechts ten dele om indirecte beeldvorming, gebaseerd op negatieve publiciteit. Voor een belangrijk deel wijzen de respondenten ook op ervaringen van docenten, ouders en leerlingen zelf. Genoemd worden zaken als het niet nakomen van afspraken, weigering om in gesprek te gaan, grote lesuitval, slechte ervaring tijdens open dag of clinics, veranderingen in het opleidingsaanbod gedurende het schooljaar of slechte telefonische bereikbaarheid.
Zaken als de kwaliteit van de deelnemersbegeleiding en de doorstroom naar het hbo passen wellicht minder in de context van de negatieve beeldvorming. Het zijn punten die, anders dan veiligheid, lesuitval of voortijdig schoolverlaten, minder vaak in de publiciteit komen. Wel moet worden vastgesteld dat het ROC zich op deze punten niet in positieve zin onderscheidt.

ROC Nijmegen heeft enkele belangrijke troeven als het gaat om het aantrekken van nieuwe deelnemers. De voornaamste zijn het kunnen bieden van een breed en passend aanbod in de directe omgeving van een groot volume van potentiële deelnemers. Niet alleen profiteert het ROC van de traditioneel zeer grote toestroom vanuit de scholen in Nijmegen en directe omgeving. Ook heeft het met Boxmeer en (in mindere mate) Druten twee sterke posities buiten Nijmegen. Boxmeer is een voorbeeld waarin de factoren als nabijheid, kwaliteit/imago, kleinschaligheid, en passend opleidingenaanbod op een succesvolle manier samenkomen.
Tegelijk loopt ROC Nijmegen een zeker risico als het gaat om het aspect kwaliteit/imago. Hoewel moderne gebouwen en faciliteiten en een goede bereikbaarheid zeker pluspunten zijn, zien we ook dat het effect daarvan wordt ingeperkt door bijvoorbeeld reiskosten of beeldvorming rondom veiligheid en grootschaligheid.
Tegen de achtergrond van de vaststelling dat de marktaandelen van ROC Nijmegen relatief vast liggen, moet het risico van negatieve beeldvorming niet worden overschat. Toch is er wel reden voor enig zorg, omdat de positie van ROC Nijmegen in de regio niet overal even stabiel is. Zo is de concurrentie aan de zuidflank groot en moet het zorgen baren wanneer juist vanuit een belangrijke toeleverende school in het zuiden kritische geluiden klinken.
In de volgende paragraaf staan we stil bij de samenwerking tussen ROC Nijmegen en de vmbo-scholen.

2.3 Samenwerking van ROC Nijmegen met de vmbo-scholen

Van de 23 scholen in het onderzoek hebben er twintig een samenwerking met het ROC, zes daarvan - buiten het kerngebied - noemen de samenwerking weinig intensief. De overige 14 scholen geven aan (zeer) intensief met ROC Nijmegen samen te werken. Drie scholen, in Venlo en Arnhem, hebben geen samenwerking met het ROC. De onderzoeksuitkomsten in deze paragraaf zijn gebaseerd op de meningen van de veertien scholen. Het zijn de twaalf eerdergenoemde kerngebiedscholen, plus het Merlet College uit Grave en de SG Stevensbeek uit St. Anthonis.

In het onderstaande overzicht is te zien wat het oordeel is van de scholen over de samenwerking met ROC Nijmegen op verschillende punten. Vermeld is telkens het aantal scholen dat een bepaalde waardering geeft. De lettercodes verwijzen naar het oordeel: G - goed, R - redelijk, S - slecht, N - niet van toepassing/komt niet voor.

	G	R	S	N
Beschikbaarheid van informatiemateriaal over mbo-opleidingen	9	9	2	-
Geschiktheid voorlichtingsmateriaal voor vmbo-leerlingen	10	7	3	-
Aantrekkelijkheid voorlichtingsdagen ROC voor vbo-leerlingen	11	8	-	1
Voorlichting door ROC op vmbo-school (op locatie)	11	2	-	7
Informatie-uitwisseling over ontwikkelingen in mbo-opleidingen	15	5	-	-
Samenwerking bij loopbaanoriëntatie en beroepskeuze	13	3	-	4
Warme overdracht van leerlingen van vmbo naar mbo	6	7	-	7
Informatie-uitwisseling/overleg over plaatsing(procedure) van leerlingen	3	12	3	2
Terugkoppeling over plaatsing/afwijzing van leerlingen	2	9	6	3

Opvallend ongunstig wordt geoordeeld over de samenwerking met het ROC wat betreft de gang van zaken rondom de plaatsing van leerlingen door het ROC. Met name de terugkoppeling van informatie over plaatsing is een heikel punt. Hier speelt natuurlijk een rol dat de respondenten in het onderzoek allen decanen in het vmbo zijn. Specifiek voor hun eigen werk is de terugkoppeling en een goede samenwerking op het punt van de plaatsing van groot belang. De afgelopen jaren zijn de vmbo-scholen zich steeds meer gaan inzetten voor een betere studie- en beroepskeuze van vmbo-leerlingen. Het besef is doorgedrongen dat een verkeerde keuze één van de belangrijkste oorzaken van voortijdig schoolverlaten is. Het werk van de decanen heeft daarmee in de school aan belang gewonnen en steeds vaker wordt op managementniveau verwacht dat er gerapporteerd wordt over het succes van acties op het gebied van studie- en beroepskeuzebegeleiding. In dat licht is de ontevredenheid van decanen te begrijpen over de samenwerking met het ROC. Zij krijgen niet of te weinig

terugkoppeling over 'hun' leerlingen, worden onvoldoende geïnformeerd over de plaatsingsprocedure en -criteria en worden te weinig betrokken bij het besluit om een leerling wel of niet te plaatsen. Overigens moet daarbij worden aangetekend, dat er daarbij verschillen zijn tussen de diverse onderdelen van het ROC.

Het meest positief zijn de respondenten over de informatie die zij ontvangen over de ontwikkelingen in de mbo-opleidingen. Een enkeling is ontevreden over het afschaffen van papieren informatiedragers (decanenmap), maar er klinken positieve geluiden over bijvoorbeeld de informatievoorziening en het decanennieuws. Toch lijkt er op het punt van het voorlichtingmateriaal nog wel winst te boeken, omdat slechts de helft van de respondenten de beschikbaarheid en geschiktheid goed noemt.
De voorlichting van het ROC op locatie van de vmbo-school wordt, wanneer die plaatsvindt, meestal als goed beoordeeld.

De afgelopen twee jaar is Kiezen op Maat (KoM) een belangrijke rol gaan spelen in de samenwerking tussen ROC en vmbo-scholen op het terrein van de studie- en beroepskeuze. Ook ten aanzien van dat punt is de decanen gevraagd om een oordeel te geven.
(Oordeel van twintig scholen, voor toelichting lettercode zie vorige tabel.)

	G	R	S	N
Het aanbod van LOB-activiteiten voor vmbo-leerlingen ihkv KoM	8	8	1	3
De aansluiting van KoM op de visie van uw school	12	5	-	3
De aansluiting van KoM op de LOB-werkwijze van uw school	10	8	-	2
De aansluiting van KoM op de oriëntatiebehoefte van leerlingen	8	9	-	3
De kwaliteit van de clinics voor vmbo-leerlingen binnen KoM	3	11	3	3
De betrokkenheid van bedrijven bij KoM	4	2	-	14

Uit de cijfers en de door decanen gemaakte opmerkingen blijkt dat Kiezen op Maat als een waardevol instrument wordt beschouwd, dat redelijk tot goed aansluit bij de visie en werkwijze van de vmbo-school zelf. Kritiek is er echter op het aanbod dat voor de vmbo-leerlingen wordt gecreëerd om zich op mbo-opleidingen te oriënteren. Sommigen noemen het aanbod te beperkt: leerlingen krijgen vaak 'nee'. Zij zouden graag zien dat het aantal mogelijkheden, ook voor derdeklas leerlingen worden uitgebreid. Anderen wijzen op de soms gebrekkige kwaliteit of volgens hen verkeerde invulling van de clinics.
De betrokkenheid van bedrijven bij Kiezen op Maat is tot nu toe beperkt geweest, hetgeen ook blijkt uit de enquête.

Het algemeen oordeel over de samenwerking met ROC Nijmegen kan redelijk positief genoemd worden. Naast de soms wat kritische geluiden is het opvallend dat de ervaringen van scholen sterk uiteenlopen. De ene keer is men lovend over de samenwer-

king, zowel met de locaties in Nijmegen als daarbuiten. Een andere keer wordt sterk negatief geoordeeld op basis van een aantal slechte ervaringen.

De samenwerkingsband die het ROC heeft met de vmbo-scholen in het kerngebied omvat meer dan de relatie met de decanen alleen. Er zijn tal van samenwerkingsprojecten, waarbij leerlingen en docenten betrokken zijn en er is frequent overleg op directie- en bestuursniveau. Toch is het goed om te beseffen dat juist in de overgang van vmbo naar mbo de decanen een wezenlijke rol spelen. Voor een flink deel hebben zij de sleutel van de informatievoorziening in handen en hun verhalen in de school dragen bij aan de beeldvorming over het ROC in het algemeen en verschillende opleidingen of locaties in het bijzonder.
ROC Nijmegen heeft wel een bevoorrechte, maar geen exclusief positie als samenwerkingspartner op het gebied van studie- en beroepskeuze met de vmbo-scholen in het kerngebied. In het volgende overzicht laten we zien hoeveel van de twaalf scholen in het kerngebied samenwerken met andere mbo-instellingen dan ROC Nijmegen.

Mbo-instelling	Aantal vmbo-scholen in kerngebied waarmee samenwerking is
AOC Helicon Opleidingen	9
ROC Rijn IJssel	7
ROC De Leijgraaf	6
ROC Koning Willem I College	3
ROC A12	1
ROC Gilde Opleidingen	1

Dat veel scholen ook samenwerken met Helicon, als Nijmeegse mbo-locatie, ligt voor de hand. Wellicht minder vanzelfsprekend is dat veel scholen in het kernvoedingsgebied van ROC Nijmegen ook samenwerken met ROC Rijn IJssel en ROC De Leijgraaf. Voor scholen in het zuiden van het kerngebied is ook het Koning Willem I College in Den Bosch een samenwerkingspartij. Eerder zagen we al dat scholen als Rijn IJssel, De Leijgraaf en Koning Willem I ook daadwerkelijk leerlingen uit het kerngebied Nijmegen weten te trekken.

In de volgende paragraaf maken we de balans op en kijken we naar de strategische positie van ROC Nijmegen in het eigen voedingsgebied. De eerder bespoken aspecten als marktaandelen, keuzemotieven en samenwerking komen daarin weer terug.

2.4 De strategische positie van ROC Nijmegen in de regio

Voor de analyse van de strategische marktpositie van ROC Nijmegen baseren we ons op de gegevens in dit onderzoek. Over de strategische positie is meer te zeggen, dan

alleen het marktaandeel in het voedingsgebied. Ook de relatie met het bedrijfsleven en de lokale overheid is van belang, of de samenwerking met het hbo. Maar de levensader van het ROC is de jaarlijkse instroom van nieuwe, veelal jonge deelnemers vanuit het vmbo.
In het eerste hoofdstuk hebben we laten zien dat voor de eerst komende jaren het potentieel aan deelnemers tussen 15 en 23 jaar gelijk blijft, maar dat er daarna een substantiële daling zal optreden. De strategische positie van het ROC is daarom geen statische momentopname. De positie wordt mede bepaald door het vermogen om in de toekomst in te spelen op ontwikkelingen, het bestaande voedingsgebied vast te houden, marktaandelen hier en daar te verbeteren en wellicht ook tot uitbreiding van het voedingsgebied te komen. Die uitbreiding zal nodig zijn om de toekomstige daling van het deelnemerspotentieel niet te laten doorwerken in een dalend aantal deelnemers.

We richten ons in de analyse van de strategische positie op vijf geografische deelgebieden:
- De Noordflank, het gebied ten noorden van de Waal, voornamelijk de Betuwse gemeenten Overbetuwe, Lingewaard en Nederbetuwe.
- De Zuidoostflank, de noord- en middenlimburgse gemeenten en ten dele ook Noordoost-Brabant.
- De Westflank, het gebied ten westen van Nijmegen: Beuningen, Druten, West Maas en Waal.
- De Zuidflank, Noordoost Brabant, doorlopend tot Den Bosch.
- Het Centrum, Nijmegen en directe omgeving.

Noordflank

De grote concurrent van ROC Nijmegen is ROC Rijn IJssel. Op het eerste gezicht klinkt dat vreemd, omdat beide ROC's typische stadsscholen zijn met een zeer sterke positie in respectievelijk Nijmegen en Arnhem. Van oudsher stonden beide ROC's met de rug naar elkaar toe. De relatief dun bevolkte Betuwe en de twee grote rivieren vormden een natuurlijk scheiding tussen de werk- en voedingsgebieden van de twee ROC's. Met de 'ontsluiting' van het tussengebied tussen de beide steden is die situatie ingrijpend veranderd. Meer dan de helft van de inwoners van de gemeente Arnhem woont ten zuiden van de Rijn, Nijmegen breidt de komende jaren sterk uit ten noorden van de Waal en de tussenliggende gemeenten kennen ook een sterke toename van de woningbouw. Het gebied verstedelijkt in hoog tempo en daarmee verdwijnt de natuurlijke scheiding in de voedingsgebieden tussen de beide ROC's. De noordflank van het voedingsgebied van ROC Nijmegen zal qua structuur meer gaan lijken op de zuidflank, waar meerdere mbo-instellingen naast elkaar een aanbod hebben en er sprake is van meer actieve en dynamische concurrentie tussen de aanbieders.

Nu al is Rijn IJssel een belangrijke partner voor de scholen in het kernvoedingsgebied van ROC Nijmegen. We lieten al zien dat het merendeel van de scholen (beperkte aantallen) leerlingen naar Arnhem ziet gaan en dat de meeste scholen op het gebied van studie- en beroepskeuzevoorlichting samenwerken met Rijn IJssel.
Voor ROC Nijmegen is de Waal altijd de grens van het voedingsgebied geweest. Veel meer dan de Rijn dat was voor ROC Rijn IJssel. Traditioneel heeft ROC Nijmegen in de Betuwse gemeenten een laag marktaandeel: Lingewaard 21%, Overbetuwe 19% en Nederbetuwe 4%. En dat terwijl een relatief grote plaats als Elst op steenworp afstand ligt - en tegenwoordig zelfs grenst aan Nijmegen.
Rijn IJssel en meer recent ook ROC A12 hebben zich, eerder dan ROC Nijmegen, gerealiseerd wat de potentie is van het groeigebied tussen de rivieren. Op termijn ontwikkelt zich daar een grootstedelijke gebied dat in bewonersaantallen de oude steden Arnhem (ten noorden van de Rijn) en Nijmegen (ten zuiden van de Waal) verre zal overtreffen.
Rijn IJssel heeft daarop gereageerd door de aanwezigheid in Arnhem-zuid te vergroten en vernieuwen. Daarnaast is men enkele jaren geleden gestart met een mbo-locatie in Elst, waarbij men intensief samenwerkt met een lokale vmbo-school.
ROC A12 heeft traditioneel banden met het christelijk onderwijs in de Betuwe en werkt samen met het Overbetuwe College dat scholen heeft in Huissen, Bemmel, Elst en Zetten.
De uitbreiding van Nijmegen in noordelijke richting zou een vanzelfsprekende uitbreiding (en gedeeltelijke verschuiving/vernieuwing) van het voedingsgebied van ROC Nijmegen moeten betekenen. Nijmegen-Noord moet als het ware van ROC Nijmegen zijn. Toch lijkt dat allerminst een vanzelfsprekendheid. Traditioneel scoort ROC Nijmegen niet heel goed boven de Waal en de twee andere ROC's, in het bijzonder Rijn IJssel, hebben een belangrijke voorsprong. Factoren als nabijheid en bereikbaarheid, waarop ROC Nijmegen goed scoort, hebben relatief minder betekenis hier: de locaties van Rijn IJssel hebben een vergelijkbare nabijheid en bereikbaarheid, maar belangrijker is nog dat in de grote nieuwbouwgebieden de vanzelfsprekend keuze voor een ROC nog niet is gemaakt, laat staan jarenlang is 'ingeslepen'.
De noordflank van het voedingsgebied verandert snel van karakter. De ROC's uit Nijmegen en Arnhem naderen elkaar en komen in toenemende mate in elkaars vaarwater. Voor ROC Nijmegen geldt dat het een achterstand heeft in de aanwezigheid in het gebied tussen de rivieren.

Zuidoostflank

Terwijl in het noorden de positie van ROC Nijmegen relatief wat zwakker is, is men in het Zuid-oosten de afgelopen jaren juist zeer succesvol geweest. Het is voor stadsscholen als ROC Nijmegen over het algemeen erg moeilijk om het voedingsgebied, vaak de stad en omliggende dorpen, uit te breiden. De reisafstand speelt vaak een belemmerende rol om leerlingen van verder buiten het primaire voedingsgebied te

trekken. Met het MBO College De Maasvallei in Boxmeer heeft ROC Nijmegen een succesvolle stap gezet buiten het primaire voedingsgebied. Het kaartje met de marktaandelen per gemeente (in hoofdstuk 1) laat zien dat het voedingsgebied nu ver doorloopt in zuidoostelijke richting en dat het ROC in veel van de noordlimburgse gemeenten de helft of meer van het potentieel naar zich toetrekt.

In het zuidoosten heeft ROC Nijmegen te maken met twee grote andere ROC's, te weten ROC De Leijgraaf en Gilde Opleidingen. De laatste is feitelijk in veel mindere mate een concurrent. De aanwezigheid van Gilde in het voedingsgebied van ROC Nijmegen is beperkt: slechts weinig kerngebiedscholen leveren leerlingen aan Gilde en nog minder scholen hebben een samenwerking met Gilde. Gilde Opleidingen is vooral sterk in Midden-Limburg. Er loopt een scherpe afbakening tussen het voedingsgebied van ROC Nijmegen (Boxmeer) en Gilde Opleidingen. Gilde is sterk in Venlo en direct omliggende gemeenten. Ten zuiden van de gemeenten Bergen en Venray speelt ROC Nijmegen geen rol van betekenis meer.

Relevanter is de positie van ROC De Leijgraaf. Met vestigingen in Oss, Veghel, Uden, Cuijk, Boxmeer en Mill heeft dat ROC een grote overlap in het voedingsgebied met ROC Nijmegen. Dat blijkt ook wel als we zien dat 8 van de 12 kerngebiedscholen leerlingen aan De Leijgraaf leveren en 6 van de 12 samenwerken met De Leijgraaf. Scholen als het Merlet College in Grave en SG Stevensbeek in St. Anthonis liggen midden in het voedingsgebied van De Leijgraaf en zijn toch met 34-35 procent uitstroom naar ROC Nijmegen ook voor ROC Nijmegen belangrijke partners. Hetzelfde geldt voor de gemeenten in dat deel van de regio:

Gemeente	Aantal deelnemers ROC Nijmegen	Marktaandeel ROC Nijmegen (%)
Gennep	304	67
Boxmeer	421	48
Cuijk	344	54
Venray	283	22
St. Anthonis	133	31
Mill en St. Hubertus	95	29
Bergen	168	37

De percentages marktaandeel geven aan dat het 'vechtgemeenten' zijn, waar de concurrentie om de instroom groot is.

Voor ROC Nijmegen is het belangrijk om te constateren dat het gemeenten zijn die buiten of op de rand van het eigen traditionele voedingsgebied liggen. Met de locatie in Boxmeer is een succesvolle expansie gerealiseerd van het voedingsgebied. Weliswaar in een tamelijk open markt, waar ook De Leijgraaf een positie te verdedigen

heeft, maar vooralsnog op basis van een aanpak die succesvol is. Zoals we eerder al memoreerden ligt de kracht van 'Boxmeer' in de sterke aanwezigheid in de regio, niet alleen fysiek, maar ook in de samenwerking met scholen en andere partijen. Men is er in geslaagd om de component van fysieke nabijheid ook te versterken met de component van vanzelfsprekende nabijheid. uit het onderzoek komt naar voren dat een goed passend (dat wil zeggen concurrerend) opleidingenaanbod en een oog voor kwaliteit andere belangrijke pluspunten zijn.

Westflank

Ook op de westflank heeft ROC Nijmegen een eigen locatie, MBO College Land van Maas en Waal in Druten. Het gaat om een recenter en nog minder ver ontwikkeld initiatief. In termen van uitbreiding van het voedingsgebied of vergroting van het marktaandeel is de betekenis van deze vestiging vooralsnog beperkt. Anders dan in Boxmeer wordt er (nog) geen nieuw gebied ontsloten. Wel brengt het de gemeenten Druten (marktaandeel 57 procent) en West Maas en Waal (29 procent) wat meer binnen de invloedsfeer van ROC Nijmegen. De betekenis van de locatie in Druten is vooral lokaal en ligt meer in de aansluiting met het vmbo in Druten dan in de betekenis voor de regio. Voor de noordelijk gelegen gemeente Nederbetuwe is de locatie nauwelijks relevant. Dat heeft deels met de tussenliggende rivier en deels met culturele verschillen te maken.
In het westen heeft ROC Nijmegen te maken met ROC Rivor uit Tiel en met de meer op afstand gelegen ROC's uit Noord-Brabant. Rivor heeft in het Rivierengebied van oudsher een sterke positie, maar heeft de laatste jaren ook moeite met de concurrentie van de veel grotere ROC's ten noorden en zuiden van het eigen voedingsgebied. ROC Nijmegen kijkt traditioneel altijd meer naar het zuiden en zuidoosten, maar juist in het noorden en westen liggen ook nieuwe mogelijkheden.

Zuidflank

De zuidflank van het voedingsgebied van ROC Nijmegen heeft een relatief open karakter. Gemeenten als Wijchen (marktaandeel 60%) en Heumen (56%) liggen in het kerngebied, maar de marktaandelen in de gemeenten Grave (43%) en Oss (12%) geven aan hoe snel het voedingsgebied afloopt in zuidelijke richting. De concurrentie daar is dan ook groot. Wederom ROC De Leijgraaf is de belangrijkste speler in het zuidelijke gebied.
De vestiging van de hoofdlocaties van ROC Nijmegen (Campusbaan, Technovium) in het noordoosten van de stad heeft de fysieke afstand tot de zuidelijke gemeenten vergroot. De ontwikkelingen op de noordflank zullen de komende jaren de aandacht vragen en de blik doen verschuiven van zuid naar noord. Eerder hebben we aangegeven dat daarvoor goede redenen zijn. Tegelijkertijd past daarbij de waarschuwing dat de positie in het zuiden niet onomstreden is. Een gemeente als Wijchen behoort

stevig tot het kerngebied van ROC Nijmegen, maar Grave al een heel stuk minder. De positie in die gemeenten zal in zeer grote mate afhangen van de samenwerkingsband met de vmbo-scholen daar. Wanneer juist uit die hoek kritische geluiden komen, is er alle reden om die serieus te nemen en te (blijven) investeren in de goede relatie met de scholen in de zuidelijke gemeenten.

Behalve met De Leijgraaf heeft ROC Nijmegen in het zuiden te maken met meer mbo-instellingen, waaronder ROC Ter Aa, vakinstelling St. Lucas en op afstand ROC Eindhoven. opmerkelijk is ook de aanwezigheid van het Koning Willem I College uit Den Bosch. Vier van de elf scholen in het kerngebied zien leerlingen naar Den Bosch gaan en drie scholen werken ook actief samen met het Koning Willem I. Het gaat om scholen in Nijmegen-Zuid en Wijchen.

Centrum

In het centrum van het voedingsgebied, Nijmegen en directe omgeving, heeft ROC Nijmegen te maken met AOC Helicon Opleidingen. Ook hierbij spelen de traditionele verhoudingen nog altijd een belangrijke rol. Van oudsher stond het groene mbo naast het 'regulier' mbo, zonder dat er veel overlap of raakvlakken waren. Het waren als het ware twee gescheiden systemen. In Nijmegen werd dat nog versterkt omdat daar ook een groenschool van Helicon is en leerlingen die kozen voor groen vmbo direct konden doorstromen naar groen mbo. De laatste tien jaar maakt het groenonderwijs in Nederland echter een sterke ontwikkeling door en Helicon Opleidingen loopt daarin, samen met anderen, voorop. Kenmerkend voor de ontwikkeling is dat de traditionele keuzepatronen voor groenonderwijs al jaren onder druk staan en dat men op zoek is naar een nieuwe positionering, wat betreft opleidingenaanbod, lokale en regionale samenwerking, imago en uitstraling en instroommogelijkheden.
In Nijmegen hebben Helicon (mbo) en ROC Nijmegen relatief weinig geschiedenis als het gaat om samenwerking (of concurrentie). Anders dan bij het vmbo staan de mbo-scholen wat verder van elkaar af. In de concurrentie met Helicon heeft ROC Nijmegen het voordeel van een veel breder opleidingenaanbod en een veel groter marktaandeel onder vmbo-t leerlingen (instroom voor de niveau 3 en 4 opleidingen!).
Toch is Helicon een potentieel belangrijke partner voor ROC Nijmegen, met name waar het gaat om de versterking van de lokale en regionale positie in het voedingsgebied. Helicon heeft mbo-vestigingen Nijmegen, Helmond, Den Bosch, Deurne, Velp en Geldermalsen en vmbo-vestigingen in Nijmegen, Den Bosch en Kesteren (gemeente Nederbetuwe). Dit schooljaar (2010/2011) is Helicon, in samenwerking met Rijn IJssel en de vmbo-school Het Westeraam, gestart met een mbo-aanbod in Elst. Vergelijkbare samenwerking zoekt men ook in Geldermalsen met Rivor. Het geeft aan dat Helicon, zeker in samenwerking met andere mbo-instellingen, een factor van betekenis kan zijn in de regio, niet zozeer als directe concurrent, maar wel als strategische partner - is het niet voor ROC Nijmegen, dan wel voor anderen.

2.5 Conclusies

ROC Nijmegen heeft een sterk primair voedingsgebied dat bestaat uit Nijmegen en de direct omliggende gemeenten. Het marktaandeel is er groot en stabiel en de samenwerking met de vmbo-scholen intensief. Behoudens de gevolgen van de demografische ontwikkelingen, die leiden tot een krimp van de instroom na 2020, zijn er geen grote verschuivingen te verwachten binnen het primaire voedingsgebied.
In het algemeen geldt dat ROC Nijmegen sterk leunt op de vaste, vanzelfsprekende instroom en dat het kwaliteitsimago mogelijkheden voor verbetering heeft.

De westflank van het voedingsgebied is met de locatie in Druten goed 'afgeschermd'. De aanwezigheid kan, mist de juiste mix van opleidingenaanbod, kwaliteit en lokale samenwerking wordt gevonden, leiden tot een vergroting van het marktaandeel in het westen. De betekenis voor uitbreiding van het voedingsgebied verder richting het westen of noorden is gering tot afwezig.

De positie van ROC Nijmegen in het noorden is zwak en zal verder onder druk komen te staan wanneer er geen actie wordt ondernomen. Andere mbo-instellingen zoals Rijn IJssel, Helicon en A12 hebben een voorsprong in het gebied tussen de Rijn en Waal. Het is voor ROC Nijmegen van essentiële betekenis om het nieuwe deel van Nijmegen ten noorden van de Waal tot het eigen voedingsgebeid te maken, omdat anders het marktaandeel in Nijmegen sneller en meer terug zal lopen. Net als eerder in Arnhem betekent de uitbreiding van de stad niet alleen een vergroting van het aantal inwoners. Het heeft ook tot gevolg dat de aanwas van jonge inwoners verschuift van het zuiden naar het noorden van de gemeente.

De uitbreiding naar het zuidoosten met de locatie in Boxmeer is succesvol geweest. ROC Nijmegen heeft daarmee het voedingsgebied belangrijk weten te vergroten. Door het wat gefragmenteerde aanbod van de concurrentie en door de eigen goede keuzes heeft men zich in het gebied een sterke positie weten te veroveren. Verdere uitbreiding ligt, gezien de kracht van de concurrentie in het zuiden niet voor de hand en het accent zal moeten liggen op het behoud en versterken van de positie aldaar.

In het zuiden is ROC Nijmegen kwetsbaar voor de concurrentie. Er is nu al sprake van een zekere 'weglek' naar de ROC's in het zuiden. Naast de druk van ROC De Leijgraaf speelt op afstand ook het Koning Willem I College een rol. Hier zal het er vooral om gaan om de banden met de vmbo-scholen te versterken en lokale aanwezigheid te realiseren in termen van samenwerking, presentatie en participatie in initiatieven.

Bijlagen

Overzicht B.1.1.a - Woongemeenten van deelnemers ROC Nijmegen locatie Boxmeer

Woongemeente	Aantal deelnemers	% van totaal deelnemers
Boxmeer	126	18%
Venray	77	11%
Nijmegen	72	11%
Cuijk	56	8%
Bergen (L.)	54	8%
Gennep	44	6%
Sint Anthonis	42	6%
Venlo	39	6%
Mill en Sint Hubert	21	3%
Totaal gemeenten	531	78%
Totaal deelnemers	685	100%

Overzicht B.1.1.b - Woongemeenten van deelnemers ROC Nijmegen locatie Druten

Woongemeente	Aantal deelnemers	% van totaal deelnemers
Druten	67	37%
West Maas en Waal	58	32%
Beuningen	32	18%
Nijmegen	16	9%
Wijchen	6	3%
Totaal gemeenten	179	100%
Totaal deelnemers	179	100%

Overzicht B.1.2 - Regionale spreiding woongemeenten van deelnemers ROC Nijmegen

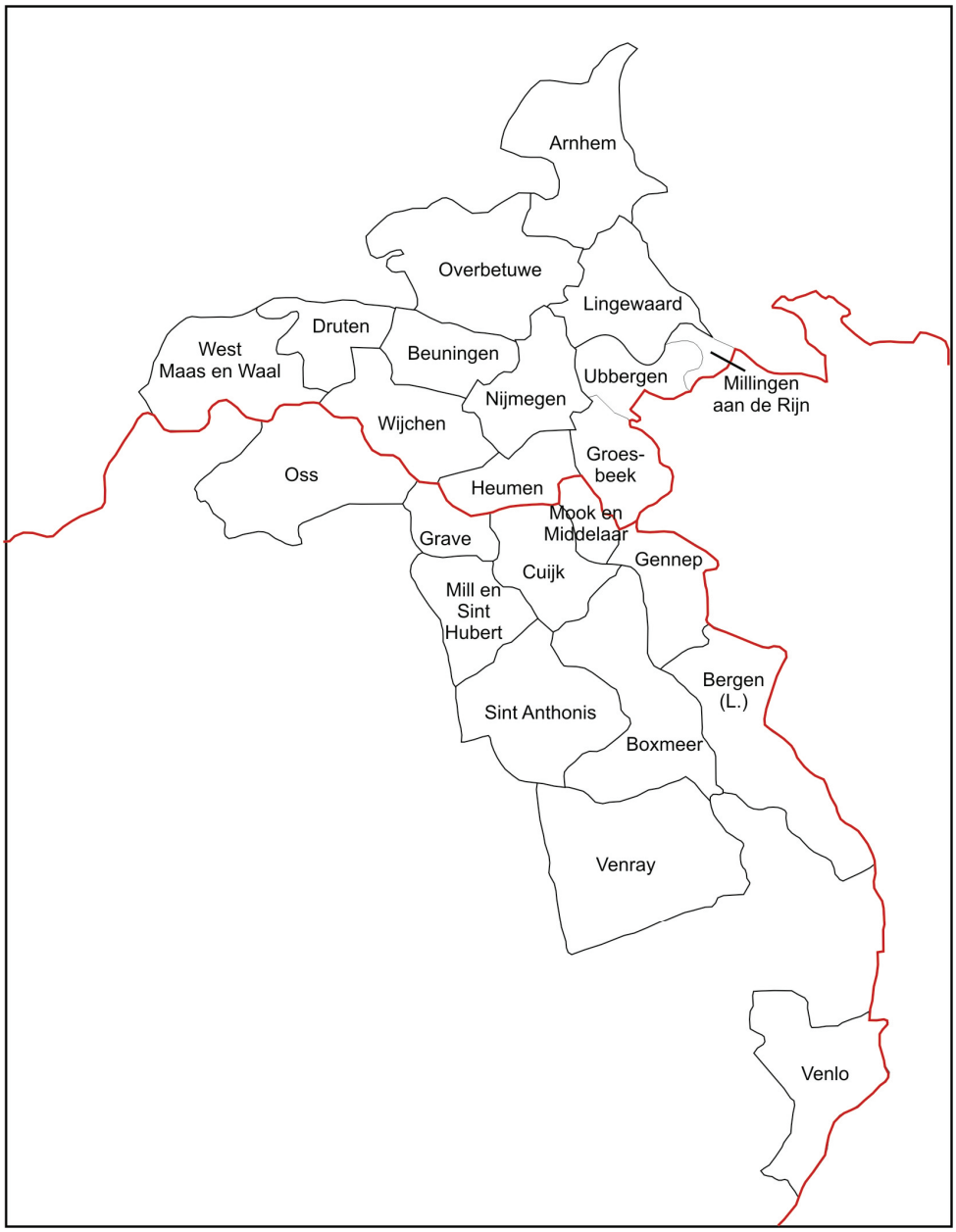

Overzicht B.1.3 – Bepaling marktaandeel mbo-deelnemers leeftijd 15-22 jaar[9]

	Bevolking 2009		Mbo-deelnemers 07/08		Mbo-deelnemers ROC Nijmegen 09/10		ROC marktaan-deel
		leeftijd	leeftijd		leeftijd		leeftijd
Gemeente	Totaal	15 t/m 22	15 t/m 22	Aandeel MBO deelne-mers tov bevolking 2008	15 t/m 22	Aandeel ROC deelne-mers tov bevolking 2009	15 t/m 22
Arcen en Velden	8711	826	237	36%	8	1%	3%
Bernheze	29615	2849	779	35%	28	1%	4%
Boekel	9692	930	305	42%	1	0%	0%
Deurne	31466	3274	1051	42%	2	0%	0%
Duiven	25510	2540	687	34%	18	1%	3%
Gemert-Bakel	28508	2878	843	40%	4	0%	0%
Helden	19567	1960	559	39%	3	0%	1%
Horst aan de Maas	29286	2876	882	41%	26	1%	3%
Landerd	14805	1401	421	39%	62	4%	15%
Lith	6667	684	199	39%	8	1%	4%
Maasbree	13065	1314	369	38%	5	0%	1%
Maasdonk	11260	1176	346	39%	14	1%	4%
Maasdriel	23798	2215	614	39%	6	0%	1%
Meerlo-Wanssum	7767	717	224	42%	33	5%	15%
Neder-Betuwe	22561	2630	777	48%	30	1%	4%
Neerijnen	11836	1132	302	42%	1	0%	0%
Renkum	31752	2444	575	32%	8	0%	1%
Rijnwaarden	10994	926	291	43%	8	1%	3%
Sevenum	7693	687	201	36%	2	0%	1%
's-Hertogenbosch	137775	12606	2962	33%	30	0%	1%
Tiel	41070	3995	1143	41%	14	0%	1%
Uden	40360	3651	1115	42%	63	2%	6%
Wageningen	36695	4695	580	16%	10	0%	2%
Westervoort	15277	1743	560	40%	5	0%	1%

9 De onderwijsdeelname cijfers van het CBS zijn gebaseerd op studiejaar 2007/2008. De cijfers voor dit studiejaar zijn voorlopig. Deze cijfers zijn vergeleken met CBS bevolkingscijfers van 2008.
De onderwijsdeelname cijfers van het ROC zijn gebaseerd op studiejaar 2009/2010. Deze cijfers van het ROC zijn vergeleken met CBS bevolkingscijfers van 2009.
De 'woongemeente' beschrijft de groep leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs die op 1 oktober van het school- en/of studiejaar in de betreffende gemeente woont.
Binnen genoemd studiejaar gaat het om de leeftijd op 1 januari.

Overzicht B.1.4 – Uitleg Primos

PRIMOS staat voor PRognose-, Informatie-, en MOnitoring Systeem. Het Primos-model levert prognoses van de toekomstige ontwikkeling van de bevolking, het aantal huishoudens en de woningbehoefte. Met behulp van een Monitoringsysteem wordt nagegaan in hoeverre de voorspelde en de feitelijke ontwikkelingen met elkaar overeenkomen.
Invoergegevens voor Primos zijn de bevolkings- en huishoudensstatistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de woningvoorraadinformatie uit het 'Systeem Woningvoorraad' (SYSWOV/DGWWI). Voor de koppeling tussen huishoudens en woningen wordt gebruik gemaakt van Woningbehoefte Onderzoeken die bekend staan als het 'WBO' en sinds 2006 van het Woon Onderzoek Nederland: het 'WoON'.
Het Primosmodel wordt afgestemd op de nationale bevolkingsprognose van het CBS. Door uit te gaan van dezelfde veronderstellingen wordt bereikt dat de CBS-prognose en de Primos-prognose op nationaal niveau dezelfde uitkomsten leveren voor wat betreft de ontwikkeling van de toekomstige bevolking. De veronderstellingen en onzekerheidmarges van de nieuwe huishoudensprognose zijn zoveel mogelijk afgestemd met die van de nationale CBS-huishoudensprognose.
Het Ministerie van VROM is de belangrijkste maar niet de enige gebruiker van de Primos-uitkomsten. Ook andere ministeries, lagere overheden, corporaties en ondernemingen maken gebruik van de prognoses. Het gaat daarbij zowel om de bevolkingsprognose, de huishoudensprognose als om de woningbehoefte-prognose.

Overzicht B.1.5 – Bevolkingsprognose leeftijd 15 t/m 22 jaar per gemeente[10]

	Prognose bevolking leeftijd 15 t/m 22 jaar				
Gemeente	**2010**	**2015**	**2020**	**2025**	**2030**
Arnhem	14431	14335	14989	15288	15380
Bergen (L.)	1298	1216	1120	954	823
Beuningen	2581	2548	2416	2060	1765
Boxmeer	2705	2861	2694	2298	2050
Cuijk	2146	2368	2356	2055	1836
Druten	1698	1890	2025	1862	1658
Gennep	1460	1466	1439	1355	1275
Grave	1194	1323	1266	1154	1058
Groesbeek	1759	1735	1779	1615	1512
Heumen	1504	1546	1501	1227	1070
Lingewaard	3851	3877	4152	3904	3498
Mill en Sint Hubert	1063	1111	1075	1034	954
Millingen aan de Rijn	539	513	572	486	414
Mook en Middelaar	711	730	781	647	522
Nijmegen	19876	19287	18987	18458	18492
Oss	7458	7702	7792	7113	6732
Overbetuwe	4106	4393	4549	4054	3465
Sint Anthonis	1167	1188	1148	986	849
Ubbergen	764	817	835	722	676
Venlo	8505	7986	7761	7661	7631
Venray	3613	3719	3595	2991	2701
West Maas en Waal	1685	1768	1777	1484	1338
Wijchen	3748	3787	3885	3536	3117
Totaal Gemeenten	87862	88166	88494	82944	78816

10 Bron: Bevolkingsprognose, Primos 2009.

Overzicht B.1.6 – Prognose van procentuele groei en afname deelnemers ROC in de leeftijd 15 t/m 22 jaar per gemeente per periode[11]

	Prognose groei/krimp deelnemers ROC per periode				
Gemeente	**2010-2015**	**2015-2020**	**2020-2025**	**2025-2030**	**2010-2030**
Arnhem	-1%	5%	2%	1%	7%
Bergen (L.)	-6%	-8%	-15%	-14%	-37%
Beuningen	-1%	-5%	-15%	-14%	-32%
Boxmeer	6%	-6%	-15%	-11%	-24%
Cuijk	10%	-1%	-13%	-11%	-14%
Druten	11%	7%	-8%	-11%	-2%
Gennep	0%	-2%	-6%	-6%	-13%
Grave	11%	-4%	-9%	-8%	-11%
Groesbeek	-1%	3%	-9%	-6%	-14%
Heumen	3%	-3%	-18%	-13%	-29%
Lingewaard	1%	7%	-6%	-10%	-9%
Mill en Sint Hubert	5%	-3%	-4%	-8%	-10%
Millingen aan de Rijn	-5%	12%	-15%	-15%	-23%
Mook en Middelaar	3%	7%	-17%	-19%	-27%
Nijmegen	-3%	-2%	-3%	0%	-7%
Oss	3%	1%	-9%	-5%	-10%
Overbetuwe	7%	4%	-11%	-15%	-16%
Sint Anthonis	2%	-3%	-14%	-14%	-27%
Ubbergen	7%	2%	-14%	-6%	-12%
Venlo	-6%	-3%	-1%	0%	-10%
Venray	3%	-3%	-17%	-10%	-25%
West Maas en Waal	5%	1%	-16%	-10%	-21%
Wijchen	1%	3%	-9%	-12%	-17%
Totaal Gemeenten	**0%**	**0%**	**-6%**	**-5%**	**-10%**

11 Bron: Bevolkingsprognose, Primos 2009. Groei en krimp van 5 procent of meer zijn gemarkeerd.

Overzicht B.1.7 – Vergelijking van bevolkingsprognoses: procentuele groei en afname bevolking/deelnemers ROC per gemeente ten opzichte van 2009[12]

	PRIMOS 2009					CBS/PBL					Provincies				
	2010	**2015**	**2020**	**2025**	**2030**	**2010**	**2015**	**2020**	**2025**	**2030**	**2010**	**2015**	**2020**	**2025**	**2030**
Arnhem	-1%	-2%	3%	5%	6%	-3%	-4%	-6%	-6%	-8%	-4%	0%	4%	8%	7%
Bergen (L.)	2%	-4%	-12%	-25%	-35%	5%	10%	6%	0%	-3%	3%	2%	-8%	-23%	-34%
Beuningen	2%	1%	-4%	-18%	-30%	11%	10%	0%	-13%	-20%	14%	11%	2%	-12%	-27%
Boxmeer	3%	9%	3%	-12%	-22%	9%	23%	19%	7%	0%	13%	19%	10%	-3%	-8%
Cuijk	2%	12%	11%	-3%	-13%	4%	16%	16%	6%	-2%	7%	16%	14%	1%	-11%
Druten	2%	13%	21%	12%	-1%	5%	16%	17%	9%	-5%	7%	18%	24%	17%	8%
Gennep	0%	0%	-2%	-8%	-13%	7%	16%	20%	15%	12%	1%	2%	0%	-7%	-13%
Grave	1%	12%	7%	-2%	-10%	5%	10%	7%	-4%	-6%	2%	3%	6%	-2%	-4%
Groesbeek	1%	-1%	2%	-7%	-13%	11%	13%	3%	-11%	-19%	10%	10%	4%	-4%	-17%
Heumen	-1%	2%	-1%	-19%	-29%	16%	24%	11%	-10%	-13%	9%	22%	23%	6%	-12%
Lingewaard	-1%	0%	7%	0%	-10%	9%	18%	26%	22%	9%	5%	9%	20%	23%	15%
Mill en Sint Hubert	10%	15%	11%	7%	-2%	11%	25%	22%	19%	13%	9%	14%	8%	-2%	-8%
Millingen aan de Rijn	-5%	-9%	1%	-14%	-27%	12%	18%	25%	17%	5%	6%	-2%	-2%	-7%	-17%
Mook en Middelaar	7%	10%	18%	-3%	-21%	22%	43%	35%	18%	6%	2%	8%	9%	-6%	-28%
Nijmegen	-4%	-7%	-8%	-11%	-11%	-7%	-8%	-6%	-6%	-11%	-14%	-14%	-14%	-12%	-8%
Oss	2%	5%	7%	-3%	-8%	-1%	3%	7%	3%	-4%	4%	6%	4%	-5%	-13%
Overbetuwe	1%	8%	12%	0%	-14%	4%	22%	34%	31%	23%	4%	16%	22%	18%	11%
Sint Anthonis	0%	2%	-2%	-16%	-27%	9%	18%	15%	3%	-4%	6%	14%	12%	-7%	-20%
Ubbergen	3%	10%	13%	-3%	-9%	20%	37%	36%	24%	14%	-1%	15%	15%	9%	-6%
Venlo	1%	-5%	-8%	-9%	-9%	-2%	-9%	-8%	-8%	-10%	0%	-6%	-9%	-11%	-16%
Venray	0%	3%	-1%	-18%	-26%	2%	8%	9%	-3%	-10%	-2%	2%	2%	-12%	-25%
West Maas en Waal	4%	9%	10%	-8%	-17%	10%	20%	18%	6%	-5%	4%	11%	11%	3%	-8%
Wijchen	2%	3%	6%	-4%	-15%	12%	20%	17%	9%	-3%	7%	11%	13%	4%	-10%
Totaal Gemeenten	**0%**	**0%**	**0%**	**-6%**	**-11%**	**1%**	**4%**	**4%**	**0%**	**-6%**	**-2%**	**1%**	**1%**	**-2%**	**-7%**

12 Groei en krimp van 5 procent of meer zijn gemarkeerd. Als basisjaar geldt 2009, waarbij gebruik is gemaakt van CBS bevolkingscijfers 2009.
Bevolkingsprognose PRIMOS 2009 leeftijdsgroep 15 t/m 22 jaar. Bevolkingsprognoses van CBS/PBL en Provincies leeftijdsgroep 15 t/m 24 jaar.
- Bevolkingsprognose PRIMOS 2009
- http://statline.cbs.nl CBS/PBL, 2009. CBS kent een tweejaarlijkse Bevolkingsprognose (even jaren) en tweejaarlijkse bijstelling (oneven jaren) van de bevolkingsprognose voor de korte termijn. De laatste wijziging is van 16 december 2009. De nieuwe prognose is bijgesteld op basis van de meest recente inzichten, de prognoseperiode loopt nu van 2009 tot 2040.
- http://www.gelderland.databank.nl Bevolkingsprognose Gelderland 2007. Verwachte bevolkingsontwikkeling tot 2040. Februari 2007. Dienst Ruimte, Economie en Welzijn. Afdeling Stedelijk Gebied. Onderafdeling Stedelijke Ontwikkeling.
- http://www.limburg.nl/nl/html/algemeen/eloket/onderzoeksrapporten/onderzoeksrapporten.asp Bevolkingsprognose 2008-2040 Provincie Limburg. Januari 2008.
- http://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/bouwen-en-wonen/feiten-en-cijfers-wonen/bevolkingsprognose-2008.aspx De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant. Actualisering 2008. Verwachting 2008-2040.

mbo-instroom studiejaar 2009-2010

Deelnemers:	
Aantal deelnemers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010	= 8948
Aantal deelnemers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 selectie gemeenten	= 8106
Aantal deelnemers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 leeftijd t/m 22 jaar (leeftijd op 1-1-2009)	= 7850
% deelnemers leeftijd t/m 22 jaar van totaal aantal deelnemers studiejaar 2009/2010	= 88%
Instroom:	
Aantal instromers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010	= 4436
Aantal instromers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 selectie gemeenten	= 3993
Aantal instromers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 leeftijd t/m 22 jaar	= 4022
Aantal instromers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 leeftijd t/m 22 jaar gemeenten	= 3628
% instromers t/m 22 jaar van totaal aantal instromers 2009/2010	= 91%
% instromers van totaal aantal deelnemers studiejaar 2009/2010	= 50%
% instromers leeftijd t/m 22 jaar van totaal aantal deelnemers studiejaar 2009/2010	= 45%
% instromers leeftijd t/m 22 jaar van totaal aantal deelnemers studiejaar 2009/2010 leeftijd t/m 22 jaar	= 51%
(leeftijd op 1-1-2009)	
Aantal instromers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 leeftijd 16 jaar	= 1192
% instromers studiejaar 2009/2010 leeftijd 16 jaar van totaal instromers	= 27%
Aantal instromers ROC Nijmegen studiejaar 2009/2010 leeftijd 17 jaar	= 726
% instromers studiejaar 2009/2010 leeftijd 17 jaar van totaal instromers	= 16%